

Guðrún Árnadóttir, PhD,
hefur umsjón með þróunar- og
rannsóknarvinnu iðjuþjálfna á Landspítala.
Klínískur dósent við læknadeild Háskóla Íslands

Valerie Harris, MSc,
yfiriðjuþjálfni, Sjálfsbjörg.
Stundakennari í iðjuþjálfun
við Háskólann á Akureyri

Guðrún Árnadóttir

Valerie Harris

ÍSLENSK IÐJUÞJÁLFUN Í JAPAN

Í Japan hefur iðjuþjálfun verið vaxandi stétt undanfarnin ár, ekki síst vegna þess að öldruðum í samfélaginu fjölga jafnt og þétt. Stjórnvöld hafa því stutt fjölgun iðjuþjálfna. Iðjuþjálfafélagið telur yfir 80.000 iðjuþjálfna og er hið næst stæsta í heimi, á eftir Bandaríska iðjuþjálfafélaginu. Í Japan er boðið upp á 172 kennsluprógröm fyrir menntun iðjuþjálfna. Hinsvegar er um að ræða 192 námsleiðir, þar sem bæði er kennt í dagskólum og kvöldskólum. Skólar þar sem iðjuþjálfar menntast eru ýmist tækniskólar þar sem ekki er boðið upp á rannsóknarnám og svo BS nám við háskóla-deildir. Lengd námsins er því ýmist þrjú eða fjögur ár. Árlega má ætla að um 7.250 nemendur hefji nám og fer fjöldi nemenda hækkandi. Til að öðlast starfsréttindi sem iðjuþjálfni í Japan þarf að standast „national exam“ eða nokkurs konar starfsréttinda-próf.

Dr. Asako Matsubara vinnur á glæsilegu nýju endurhæfingarsjúkrahúsi í Hiroshima héraði í Japan þar sem 25 iðjuþjálfar vinna á vöktum alla daga vikunnar. Hún sótti A-ONE námskeið í Torontó í Kanada árið 2011 og var námskeiðið kennt af Dr. Glen Gillen, námsbrautarstjóra *Department of Rehabilitation and Regenerative Medicine* við Kólumbíu háskóla í New York. Eftir heimkomuna til Japan hafði Matsubara samband við ráðamenn iðjuþjálfunardeild-

ar Hiroshima háskóla og bókaútgefanda í Japan til að ræða möguleika innleiðingar A-ONE í Japan. Hiroshima háskóli hefur staðið framfarlega í nýbreytni og er sá háskóli í Japan þar sem fyrst var ráðist í að kenna iðjuþjálfun á háskólastigi og er Matsubara með doktorsgráðu sína þaðan. Einn þeirra sem stóð að skipulagningu Doktorsnámsins við háskólann á sínum tíma var Dr. Hajime Shimizu, en hann hlaut framhaldsmenntun í iðjuþjálfun við Tufts háskóla í Boston. Þar sem hann var með grunnám í stærðfræði varð hann sérstakur aðstoðarmaður Dr. Catherine A. Trombly þegar kom að tölfræði, en margútgefin bók sem hún ritstýrði um iðjuþjálfun er flestum iðjuþjálfum kunn. Þess má geta að ráðamenn iðjuþjálfunardeildarinnar við Hiroshima háskóla höfðu sumir hverjir, eins og t.d. Hideki Miyaguchi fyrst kynnst A-ONE matstækini á heimsráðstefnu iðjuþjálfna sem haldin var í Svíþjóð árið 2002. Aðrir höfðu einnig verið á heimsráðstefnunni 2002, eins og t.d. Koji Nishikawa sem í framhaldi kynninganna um A-ONE á ráðstefnunni keypti bókina *The Brain and Behavior: Assessing cortical dysfunction through activities of daily living* eftir Guðrúnu og skrifaði eina fyrstu greinina um matstækið í japanska iðjuþjálfablaðið 2004.

Viku seinna lagði Matsubara aftur land undir fót og var hún nú á leiðinni til Íslands í

þriggja daga viðtal við greinarhöfunda og undirbúningsvinnu. Tilgangur ferðarinnar var annars vegar að fá leyfi til að þýða bók Guðrúnar yfir á japönsku og hafði hún umboð frá útgefanda til þess. Einnig hafði hún umboð ráðamanna við Hiroshima háskóla og Japanska iðjuþjálfafélagsins til að skipuleggja A-ONE námskeið fyrir japanska iðjuþjálfna. Matsubara var bent á að bókin yrði endurskrifuð áður en langt um liði og því væri hagstæðara að þýða kaflann um A-ONE kenningarnar og matstækið sem ber nafnið *The impact of neurobehavioral deficits on ADL* í bókinni *Stroke rehabilitation: A function based approach*. Í kjölfarið var þriðja útgáfa bókarinnar gefin út hjá japönskum útgefanda, í samvinnu við Elsevier bókaforlagið í Bandaríkjunum.

Japanir settu á laggirnar tíu manna nefnd iðjuþjálfna frá ýmsum svæðum Japans, til að undirbúa og skipuleggja A-ONE námskeiðin. Árið 2012 var fyrsta námskeiðið haldið við Osaka College of Medical and Welfare, sem er háskóladeild staðsett í þriðju stærstu borg Japan, Osaka. Námskeiðið var sex dagar og sáum við tvær um kennsluna á ensku, en efnið var meira og minna allt túlkað yfir á japönsku af Matsubara. Hver dagur var ca 10 klst í kennslu. Þess má geta að Japanir eru alveg frábærir nemendur og einstaklega fróðleiksúsir og samviskusamir. Það hefur því verið mjög

Hóprmyndir frá A-ONE námskeiðum eru vinsælar.

Karlmenn í iðjuþjálfun.

A-ONE kennarahópurinn í Japan.

Áritunar raðir.

ánægjulegt að kenna þeim. Þeir eru alltaf mættir vel áður en kennsla hefst á morgnana, fara helst ekki út úr kennslustofum í hléum, en hlé eru höfð mjög stutt, bara 10-15 mínútur tvisvar á dag auk hádegisverðar. Við höfðum stundum áhyggjur af því að klára ekki yfirferð kennsluefnis dagsins á tilskyldum tíma, þar sem drjúgur tími fer í þýðingar, en þá var okkur sagt að við skyldum endilega halda áfram áhyggjulaust, því ef við kenndum fram yfir skráðan dagskráartíma þá myndi fólk þá vera að „græða“, því það fengi kennslu umfram það sem það hefði greitt fyrir. Þannig að þó fólk væri sagt að það gæti yfirgefið kennslustofuna á réttum tíma, var aldrei neinn sem notfærði sér það. Það kann að vera áhugavert fyrir íslenska iðjuþjálfara að skoða hóprmyndir frá kennslu á A-ONE námskeiðum í Japan. Ekki bara af því að það eru margir iðjuþjálfanna karlmenn, heldur einnig vegna þess að meiri hluti þátttakenda á námskeiðunum er iðulega karlmenn, eins og sjá má á meðfylgjandi myndum.

En námskeiðin eru ekki bara strit heldur fylgir einnig grín og glens. Eins og á hefðbundnum námskeiðum þar sem eru erlendir fyrirlesarar var farið saman út að borða, og lét enginn sig vanta í það úr hópnum sem ná gjarnan 40 manns. Haldnar eru

ræður við slík tilefni og glatt á hjalla. Á meðfylgjandi mynd sem tekin er daginn fyrir lokaprófið dugði ekki minna en hafa körfuboltaþjálfara fatlaðra til að fylgjast með klukkunni og ákveða hvenær fólk ætti að drífa sig heim og klára að lesa fyrir prófið.

Strax næsta ár var búið að setja á laggirnar fimm manna teymi sem þjálfar átti upp sem framtíðar kennara A-ONE á japönsku. A-ONE námskeiðin hafa verið haldin árlega síðan þau hófust í Japan og nú hafa verið haldin sjö námskeið, fjögur í Osaka og þrjú við Háskólann í Hiroshima. Á meðan námskeiðin voru að mestu flutt á ensku komu stundum þátttakendur frá öðrum Asíu löndum t.d. Brunei, Kína, Malasíu og S-Kóreu. Smátt og smátt hefur japanskt efni og fyrirlestrar á námskeiðunum aukist og nú er svo komið að japanskir iðjuþjálfar eru orðnir sjálfbjarga með að kenna A-ONE á japönsku. Eyðublöð, kennsluefni og skyggjur hafa sem sagt allt verið þýtt á japönsku. Því verður næsta námskeið, sem haldið verður í Fukuoka í september 2019, eingöngu kennt af japönum. Nú sitja því japanskir iðjuþjálfar sveittir við að fara yfir myndbönd og þýða allt kennsluefnið undir umsjón þar sem þeir eru að verða sjálfbjarga með að kenna A-ONE. Greinar um

þýðingarferli og staðfæringu japanskrar útgáfu A-ONE, A-ONE J hafa verið birtar í japönskum fagtímaritum. Þess má geta að fjöldi japanskra iðjuþjálfara með A-ONE réttindi nálgast óðfluga 300.

Auk þess hafa verið haldin tveggja daga þjálfunar námskeið fyrir kennarana fyrir hvert námskeið og síðan árlega eins dags A-ONE framhalds ráðstefnur eftir aðal námskeiðin. Á framhalds ráðstefnurnar mæta þeir iðjuþjálfar sem hafa útskrifast af fyrri A-ONE námskeiðum. Þeir flytja þar t.d. erindi eða sýna veggspjöld sem tengjast A-ONE og hafa verið kynnt á innlednum eða erlendum ráðstefnum yfir árið. Oft ná höfundar veggspjaldala um A-ONE til fleiri stétta en iðjuþjálfunar s.s. lækna og má þá t.d. sjá upplýsingar úr myndgreiningu fylgja A-ONE matseyðublöðum eins og á meðfylgjandi veggspjaldi frá ráðstefnu um taugafraeði. Einnig eru á framhalds ráðstefnum sýnd nýleg myndbönd af sjúklingum, þannig að þátttakendur geti æft sig áfram í að gefa fyrir og ræða málin saman. Þátttakendur á slíkum viðburðum skipta gjarnan tugum og koma víðsvegar frá í Japan rétt eins og á grunn námskeiðunum.

Japanir eru gestrisnir og þegar kennsla er löng og ströng þá er ekki amarlegt að vera

boðið í mat á japönsku heimildri (sjá mynd), í eina af fáum eftirstandandi viðarbyggingum í Osaka borg, sem stóð af sér sprengjuárásir síðari heimstyrjaldarinnar. Og viti menn annar kokkurinn sem eldaði fyrir A-ONE stuðningshópinn þetta kvöld, húsmóðirin á heimilinu, var orðin 96 ára og var að hefja háskólanám í stjórnufræði.

Svo er alltaf séð til þess að erlendir fyrirlesarar fái að sjá eitthvað nýtt á leið til og frá kennsluborgum. Því hefur t.d. verið stoppað á ýmsum áhugaverðum frægum stöðum bæði í borgum og í nágrenni þeirra. Þar má t.d. nefna hina 1300 ára gömlu höfuðborg Nara ásamt Kyoto sem einngi var höfuðborg til 1000 ára ásamt öllum þeirra vel varðveittu musterum og helgidómum. Auk þeirra hafa Hiroshima og samnefnt hérað verið heimsótt, staðir sem auk ýmissa helgidóma búa yfir ógleymanlegum stíðsminjum og fríðar táknum. Einnig má nefna ýmsa kastala t.d. í Osaka á Honshu, stærstu eyju Japan og Buddha líkneski eins og í hinni blómlegu andlegu miðstöð í þorpinu Kamakura, suður af Yokohama, svo ekki sé minnst á ótrúlega hella og ýmislegt fleira í Yamaguchi héraðinu. Ekki nóg með það, heldur fylgja slíkum ferðum ekki bara leiðsögumenn og einka leigubílstjórar í dagsráðningu, því tíminn er alltaf naumur, heldur líka burðarmenn!

Einn hinna fimm japönsku A-ONE þjálfaraefna Yasuhiro Higashi, hóf strax eftir fyrsta A-ONE námskeiðið meistaranám, þar sem hann notaði matstækið til að meta sjúklinga með heilablóðfall og fékk fleiri japanska A-ONE þjálfara í lið með sér til gagnasöfnunar víðsvegar um landið. Í rannsóknunum bar hann saman, með hefðbundnum tölfraeði aðferðum, niðurstöður A-ONE við niðurstöður annarra matstækja t.d. MMSE-J, Catherine Bergio scale, og ýmis taugasálfræðileg próf og próf iðjuþjálfara á framheilstarfsemi. Auk viðmiðsbundinna réttmætisrannsókna kannaði hann áreiðanleika matsmanna. Í framhaldi vel heppnaðs meistaranáms skellti Higashi sér svo í Doktorsnám við Osaka háskóla sem hann lauk s.l. áramót. Fyrsta japanska doktorsverkefninu sem byggðist á A-ONE fylgdu ýmsar rannsóknir á Japanskri útgáfu A-ONE J, en í þetta skiptið byggðust þær allar á Rasch greiningu. Gefnar hafa verið út ýmsar greinar á japönsku um A-ONE eftir japanska höfunda (sjá dæmi um slíkt í töflu 1). Einnig hefur t.d. verið birt grein um rannsóknir á A-ONE í Japan á ensku í *Hong Kong Journal of Occupational Therapy*, sem er stærsta ritrýnda tímarit iðjuþjálfara í Asíu skrifað á ensku. Þess má geta að Higashi hefur fengið ýmsar viðurkenningar fyrir rannsóknarfyrirlestra sína um A-ONE á ráðstefnum undanfarinna ára í Japan.

Japanir eru einnig duglegir að mæta með sitt rannsóknarefni á erlendar ráðstefnur og hafa t.d. sést A-ONE veggspjöld á árlegu bandarísku iðjuþjálfaráðstefnunni og ýmsum Asíu ráðstefnum tengdum taugafraeðum.

Árið 2015 flutti Guðrún seminar um A-ONE fyrir framhaldsnema í iðjuþjálfun í Háskólanum í Hiroshima. Forsvarsmáður deildarinnar og doktors námsins, Professor Hideki Miyaguchi, bauð henni í framhaldinu upp á að verða lykil fyrirlesari (key-note speaker) á árlegu japönsku iðjuþjálfara ráðstefnunni sem hann var að skipuleggja fyrir árið 2018. Guðrún var reyndar ekki alveg til í það og gaf afsvar vegna anna og annarra verkefna. Ári seinna þegar hún mætti til að kenna árlegt A-ONE námskeið í Japan tilkynnti iðjuþjálfinn sem sótti hana út á flugvöll að allir væru svo ánægðir með að hún myndi flytja stefnuræðuna. Sem sagt Japanir samþykkja ekki afsvar, heldur fara bara sínar eigin leiðir! Úr var að hún flutti lykilfyrirlesturinn á JAOT ráðstefnunni í Nagoya í september 2018. Í ljós kom þegar frá leið að um var að ræða 90 mínútna fyrirlestur á opunardegri ráðstefnunnar, lengsti fyrirlestur sinnar tegundar sem við höfum setið á sambærilegum ráðstefnum.

Fjölpjóða nemendur á A-ONE námskeiði í Japan.

Heimboð í gömlu Osaka.

Nishikawa heldur ræðu um fyrstu kynni sín af A-ONE undir borðhaldi.

Meðlimir A-ONE stjórnteymisins slaka á eftir vel heppnað „Follow up“ málþing.

Miyaguchi kynnr erindi Guðrúnar fyrir Doktorsnema í Hiroshima.

Higashi kynnr meistararannsóknir sínar á A-ONE málþingi fyrir lengra komna. Í bakgrunni má sjá A-ONE veggsjald frá ráðstefnu í taugfræðum.

Kondo kennir á japönsku.

Erindi Guðrúnar „Groundwork for increasing Occupation-based Neurological Evidence“ fékk mjög góðar undirtektir og var í anda ráðstefnunnar sem bar heitið: „Enlargement of Evidence-Based Occupational Therapy“. Ráðstefnuna sóttu á fimmta þúsund manns. Auk stefnuræðu

Guðrúnar kom í ljós að nokkur erindi ráðstefnunnar voru flutt af fyrverandi nemendum hennar á A-ONE námskeiðum og fjölluðu þau um japanskar rannsóknir á matstæki hennar A-ONE. Auk ágríps í ráðstefnuriti skrifaði Guðrún stutta grein um efni fyrirlestursins í japanska iðjubjálfa-

blaðið JAOT að beiðni ráðstefnuhaldara og var greinin birt í desember 2018. Í lok fyrirlestursins afhentu formaður ráðstefnunnar Professor Hideki Miyaguchi og forseti japanska iðjubjálfafélagsins Professor Haruki Nakamura Guðrúnu viðurkenningarskjal félagsins.

Tafla 1. Nokkur dæmi um A-ONE heimildir eftir japanska höfundu

- Crabtree, J. L. (2011). Neuro-Occupation: The confluence of neuroscience and occupational therapy. *Japanese Occupational Therapy Journal*, 45(7) 879 - 886.
- Higashi, Y., Matsubara, A., Takabatake, S. & Nishikawa, T. (2017) A Pilot Study of Reliability and Validity of the ADL-focused Occupation-based Neurobehavioral Evaluation (A-ONE) in Japan. *Japanese Occupational Therapy Research*, 36(2), 194 - 202.
- Higashi, Y., Takabatake, S., Matsubara, A., Nishikawa, K., Shigeta, H. & Árnadóttir, G. (2019). Reliability and validity of the Japanese version of the ADL-focused Occupation-based Neurobehavioural Evaluation (A-ONE J): Applying Rasch analysis methods. *Hong Kong Journal of Occupational Therapy*, 32(1), 32 - 40. <http://dx.doi.org/10.1177/1569186119825885>
- Higashi, Y., Takabatake, S., Matsubara, A., Nishikawa, K., Shigeta, H., Yuri, Y., Nakaoka, K. & Kaneda, T. (2019). Internal Validity of the Japanese version of the ADL-focused Occupation-based Neurobehavioral Evaluation (A-ONE) by Using the Rasch Analysis. *Sogo Rehabilitation*, 47(2), 161 - 166.
- Higashi, Y., Takabatake, S., Nishikawa, T., Oryoji, K. & Matsubara, A. (2014). A study on Criterion Validity of Árnadóttir OT-ADL Neurobehavioral Evaluation. *World Congress of Occupational Therapists*, conference proceedings.
- Matsubara, A., Hayata, M., Yata, K., Shimizu, H., Miyaguchi, H. & Murakami, T. (2015). Effectiveness of ADL evaluation for poststroke patients using the A-ONE. *American Occupational Therapy Conference proceedings*.
- Matsubara, A., Yata, K., Miyaguchi, H. & Shimizu, H. (2013). Introduction of ADL evaluation with Árnadóttir OT-ADL Neurobehavioral Evaluation (A-ONE) and a case study. *Osaka Occupational Therapy Journal*, 27(1), 27 - 31.
- Matsubara, A., Yata, K., Miyaguchi, H. & Shimizu, H. (2012) Introduction of Árnadóttir OT-ADL Neurobehavioral Evaluation (A-ONE). *Japanese Occupational Therapy Journal*, 46(4), 403 - 409.
- Nishikawa, N. (2004) the Árnadóttir OT-ADL Neurobehavioral Evaluation (A-ONE), *Japanese Occupational Therapy Journal*, 38(7), 540 - 548.
- Nishikawa, K., & Matsubara, A. (2018). A-ONE, Yasashii Kojinokinousougaijiten, Parson Sobou, 593.
- Gillen, G. (2011). G. Gillen (Ed.), *Stroke rehabilitation: A function-based approach* (3rd Ed.), [脳卒中のリハビリテーション 生活機能に基づくアプローチ], (S. H. Shimizu, H. Miyaguchi & A. Matsubara, Japanese Translation, (2014). Japan: Miwa-Shoten Ltd., Elsevier Japan KK in arrangement with Elsevier Inc.

Þess má geta að næsta erindi á undan Guðrúnar, önnur opnunarræða ráðstefnunnar var flutt af aðstoðarmanni japanska dómsmálaráðherrans. Guðrúnu var boðið í kvöldmat með honum ásamt forseta japanska iðjubjálfafélagsins og þremur skipuleggjendum ráðstefnunnar, auk tveggja erlendra iðjubjálfa sem voru að skipuleggja og auglýsa „Asia Pacific“ ráðstefnu iðjubjálfa, sem haldin verður haustið 2019 á Filippseyjum. Asia Pacific ráðstefnan er samþærileg við Evrópuráðstefnu iðjubjálfa og er haldin af iðjubjálfum í Asíu og Eyjaálflu. Frábærar viðtökur svo ekki verði annað sagt og allur undirbúningur og skipulagning japönsku ráðstefnunnar til fyrirmyndar, eins og reyndar var einnig raunin á heimsráðstefnunni í Yokohama 2014, þar sem við vorum með öll þrjú erindin frá Íslandi.

Það er komið að leiðarlokum í bili. Þegar við skiljum við árleg ferðalög til Japan óskum við japönskum iðjubjálfum góðs við notkun A-ONE. Jafnframt vonum við að þeir fái góðan byr við kennslu og rannsóknir tengd matstækinu.

**Guðrún Árnadóttir
og Valerie Harris**